

NATURDETEKTIVEN CONNY ANDERSSON:

"jag vill hjälpa folk att hitta igen"

För polisen Conny Andersson handlar spårning lika mycket om ett yttre som ett inre sökande. Hans kurser i tracking är välbesökta.

TEXT: BARBRÖ LARSSON FOTO: THRON ULLBERG

MED HÖGA, LJUDLÖSA KLIV, lätt ihopkrupen, rör han sig försiktigt framåt genom den täta skogen, väjer för låga grenar, men inte för lera och vatten. Som ett djur. Plötsligt stannar han och pekar på någonting på marken som jag inte kan se. Rådjur, konstaterar han, men först när jag lägger handen mot den fuktiga marken kan jag känna konturerna av spåret. Av spåren kan vi också utläsa inte bara djurets storlek, utan också i vilken riktning det gått och hur fort.

Conny Andersson är en tracker. En spårare. Han är också polis, vilket fick fördomsfulla macho-tankar om poliser och jägare att dyka upp i mitt huvud inför vårt möte. Men Conny är så långt från macho man kan komma, med sina snälla blå ögon, håret i hästsvans och en livshållning som närmast kan beskrivas som poetisk.

Han använder ord som medvetenhet, beröring och livskvalitet när han beskriver vad tracking handlar om. Ursprungligen var tracking en indiansk försvarskonst för att i tid kunna upptäcka faror av olika slag: djur, fiender eller oväder.

För Conny handlar det till stor del om personlig utveckling i det polisiära arbetet. Jobbet är hans passion, och där får han utlopp för sin nyfikenhet. Just nu hos närpolisen i Danderyd, men han har också jobbat på krim, utryckning och span.

– Jag vill förkovra mig som yrkesman. Bli mer undersökande och efterforskande. Som Sherlock Holmes ungefär, säger han på fullaste allvar.

För några år sedan hittade han en bok om Tactical Tracking på nätet. Han kände igen sig direkt.

– Jag är född spårare. Jag ser mig själv som en blodhund och har alltid varit bra på att läsa kroppsspråk och attityder.

Boken ledde honom fram till Tom Brown i USA, »världens främste spårare«, och med hjälp av ett polisstipendium kunde Conny gå på kurs hos honom. Tre USA-resor har det hittills blivit, och Connys idéer och kunskaper har väckt en viss uppmärksamhet här hemma.

– Det där med indianer och spårning och poliser tycker många är kul.

Och visst, man kan använda tracking i polisarbetet, vare sig det handlar om att jaga bovar eller förhöra misstänkta.

– Jag kan avgöra om folk ljuger genom att referera till spår som finns – eller inte finns, säger Conny. Om någon säger att han blivit rånad av tre stora män, men det inte finns några spår efter dem, då anar jag att uppgiftslämnaren ljuger. Spår är inte bara fotavtryck utan mängder av annan information. Utelämnad information, till exempel. Det kan vara svårt att berätta att man blivit slagen, men i miljön runt omkring – kanske ett hem – finns det alltid spår som kan tolkas. Ett spår är en reaktion på en händelse. Det gäller bara att lära sig läsa dem, att förstå spårar-språket.

Spår kan vara synliga, som fotspår i sanden, men också osynliga, som ljudet av en fågel, lukten av en bil, vibrationer från en motor eller smaken av mat. Egentligen spårar vi alla

Lukta, titta, känn.
Och dra dig inte för att gå
nära om du vill hitta spår.

Lär dig att hälsa ditt
favoritdjur när du spårar.
Connys djur är varden.

UPPSÅRAT OM CONNY

Namn: Conny Andersson

Yrke: Polis och tracker

Ålder: 42

Familj: Singel

Bor: Södermalm, Stockholm

Förebild: Tom Brown, lärare vid Tom Brown's Tracking, Nature and Wilderness Survival School i New Jersey, USA. Upplärd av en äldre apacheindian vid namn Stalking Wolf (som han skrivit boken *Grandfather* om), har levt i vildmarken i många år och ingår ofta i sökningsuppdrag när personer saknas eller som konsult vid filminspelningar som handlar om spårning.

Aktuell med: Kurser i tracking. Sedan tre år driver Conny Andersson Sveriges första och enda spårskola för den mänsk-

liga spåraren. Verksamheten bygger på definitionen: »Spår är en reaktion på en händelse«. Tracker School Sweden verkar för att utveckla den gamla trackerkulturen som har sitt ursprung hos apacheindianerna. Läs mer på www.trackerschool.se

CONNYS LÄSTIPS OM TRACKING

1. *The way of the scout. A Native American Path to Finding Spiritual Meaning in a Physical World* av Tom Brown Jr (om ursprungsamerikanerna och deras syn på spårning och naturen)

2. *Över näktergalens golv*, Lian Hearn. (första delen i den skönlitterära trilogin *Sagan om klanen Otor*, utspelar sig i det feudala Japan, innehåller fenomenala spårare)

hela tiden, även om vi inte är medvetna om det: husdörren är öppen, lampan är tänd och kylskåpet står på glänt – vad har hänt? Har barnen kommit hem redan? Spårningen synliggör händelser genom att man ställer frågor. Vad har hänt här? Vad säger det mig? Vem har varit här?

En spårare får en speciell blick, sökande och koncentrerad. Conny berättar om hur han, när han undersöker en brottsplats, brukar gå i cirklar och stegvis förflytta sig längre bort från brottsplatsen för att kunna bekräfta eller avfärda teorier, exempelvis om åt vilket håll gärningsmannen gått.

Han lägger sig ibland på knä, känner efter med handen och letar efter spår. Jag tittar på bilder där han kryper på knä i full polismundering. Det ser skojigt ut och får mig att tänka på poliserna i Pippi Långstrump... Men det är förunderligt vad som kan utläsas av ett fotspår. Dess djup, bredd, storlek och läge blir till en mindre avhandling om ålder, hälsa, kön, snabbhet om den som lämnat spåret.

Alla kan spåra, fastslår Conny. Barn gör det spontant hela tiden. Luktar, smakar, tar på allt. Frågar, testar. Spårning är en grundläggande överlevnadskunskap som vi tappat, menar han. Tekniken har tagit över, vi har blivit latare, bekvämare. Vi tror att vi inte har något luktsinne, att vi inte kan spåra – vi förlitar oss på en vetenskap som sätter gränser för vad vi kan göra och litar inte på vår egen kropp som är ett högteknologiskt redskap.

– Vi använder kroppen som en cykel, fast den har kapacitet som ett Jasplan, säger han.

All vetenskap som finns omkring oss i dag är bara visuell,

»JAG SER MIG SJÄLV SOM EN BLODHUND OCH HAR ALLTID VARIT BRA PÅ ATT LÄSA KROPPSPRÅK OCH ATTITYDER«

menar Conny. Våra andra sinnen har glömts bort. I tracking använder man alla sina fem sinnen – inte bara synen, utan också hörsel, lukt, känsel, smak – och inte minst det så kallade sjätte sinnet. Intuitionen, känslan. Conny lär ut hur man stärker och använder även det, hur man får kontakt med djuret och barnet inom sig.

Jag följer försiktigt efter honom, ser mig omkring hela tiden – inte bara på marken, utan också uppåt och åt sidorna. Conny stryker lätt över avskavd bark – kanske har ett djur skrubbat sig mot stammen – stannar ofta, lyssnar och tittar. Jag hoppar högt av krasandet när jag råkar trampa på en kvist – sinnena skärps här i förortsskogen och jag mera anar än ser en hund som passerar en bit bort med sin husse.

– Att se reaktionen i ögonen på en människa som får kontakt med sin kropp – det är magiskt, säger Conny, men ändrar sig omedelbart. Inte magiskt – tracking är konkret och jordnära.

Han är noga med orden och vi konstaterar gemensamt att tracking också är ett språk, ett sätt att kommunicera.

– Med spårkunskap kan man kommunicera ärligare, nå varandra bättre. Risken för missförstånd minskar när man tolkar kroppsspråk och inte bara ord. Man får ett språk som berikar tillvaron – inte bara ute i naturen.

Connys vision är att återinföra trackerkulturen i Sverige. Vi har alla haft den kunskapen en gång, innan vi satte vår tillit till Google. Conny håller kurser ett par gånger om året i Stockholm och i Vålådalen. Hittills har han utbildat ett hundratal personer.

– Jag hoppas jag kan hjälpa folk att hitta igen, säger han.

VARFÖR TRACKER FÖRRETTEN och inte det svenska ordet spårare?

– Jag använde det först, men då trodde alla att det handlade om att träna hundar. På sikt tror jag ändå att man måste hitta ett svenskt begrepp, men än så länge använder jag det amerikanska begreppet.

Han verkar vara på som tracker hela tiden. Ser hur skrynklor i ett klädesplagg visar hur bäraren rört sig, vad frisyren säger om livsstil och status. Det känns som ett avsnitt av CSI, fast settingen är friluftsgårdens kafé där vi slagit oss ner.

Bordet mellan oss ser han som ett enda stort spår – ett träd hugget för sådär 30 år sen, i en sydsluttning i södra Sverige, kapat av en maskin, formgivet av en människa...

Det kräver både övning, kunskap och ett visst mått av fantasi för att utläsa allt detta ur ett bord. Hur pass nött är det, vilket träslag, hur är det sammanfogat...?

Stänger du aldrig av, undrar jag som blir trött av all denna intensiva varseblivning.

Jo, det kan bli för mycket ibland, erkänner Conny. När han ser människors elände till exempel.

– Jag har ett val och ett ansvar. Antingen hjälper jag till, eller, om det inte går, då stänger jag av.

De som kommer till kurserna är tänkande, kreativa människor, ofta välutbildade och som ser sig själva som lite annorlunda. Alla åldrar och båda könen är representerade.

– För de flesta handlar det nog mera om ett inre sökande än om naturintresse – en aning om att det finns något större i oss människor än det fysiska. En större intention och mening. ▽

FEM SPÅRTIPS FÖR NYBÖRJARE

- 1** Observera ditt favoritdjur in i minsta detalj, lär dig av det och försök härma.
- 2** Hitta mening och se helhet – försök se det stora. Varför finns spåret här? Vad finns i närheten? Hur ser platsen ut? Det finns en mening bakom varje plats – är man rädd väljer man undgängda platser, till exempel.
- 3** Var nyfiken och undersök, men gissa inte – då antar man saker som man inte har stöd för och kommer på fel spår.
- 4** Hitta frågor och inte svar. Svaren kanske man aldrig får, däremot kan du kontrollera frågorna, och de skapar samtidigt nyfikenhet och lust att forska vidare.
- 5** Lek och var glad som ett barn: rör dig, klättra, hoppa, kryp och bli smutsig!

En pinne – ett spår.

Just när jag tycker att det börjar luta lite väl mycket åt det religiösa, återvänder Conny raskt till jordelivet och börjar berätta anekdoter om hur polishundar blivit alldeles förvirrade när Conny dykt upp under en spårning. »Va, spårar du också? Har du sett det här spåret?« är det budskap hunden skickar till Conny, medan hundföraren står handfallen och inte fattar någonting.

– Hundarna känner igen en spårare, säger Conny, inte helt missbelåtet. Dom läser av intentioner och attityder.

Det betyder inte att han går på alla fyra med näsan i backen – djur kommunicerar på ett subtilare sätt och känner av en människas stämningsläge. Vem har inte hört att hundar kan lukta sig till att man är rädd?

– Numera försöker jag dölja mitt kroppsspråk för att inte störa hundarna.

Att dölja sin egen närvaro och sina egna spår ingår också i trackerkunskapen. Ju mindre man märks, desto mer kan man betrakta. Det är ingen slump att djur smyger ljudlöst och inte klampar fram genom skog och mark.

Den moderna människan är designad för det samhälle vi skapat. Strukturen formar människan, menar Conny. Vi prioriterar bekvämlighet, pengar, trygghet. Nutidens människor tränas i den andan i familjen, via media och i skolan. Pengar, status, prylar blir de stora livsmålen.

– Det är egentligen en ganska brutal socialisering vi människor genomgår. Den tar bort mycket av kreativiteten i oss.

Conny tror att tracking är ett sätt att bli mer harmonisk och kunna leva i balans med sig själv.

Han har upplevt detta på nära håll, i arbetet med oroliga ungdomar från en stökig fritidsgård söder om Stockholm som fick arbeta med alla sina sinnen ute i skogen, bland annat genom att försöka leva som och härma ett djur som de själva i förväg valt ut och studerat. Conny lärde dem hur de genom kroppsspråket kan påverka både hur de mår och hur de förhåller sig till andra människor och till hotfulla situationer. De fick jobba med gruppövningar ur ett indianskt perspektiv med respekt och vördnad för både sig själva och andra. Genom detta lärde de sig att bättre förstå varför vissa människor beter sig som de gör, berättar Conny.

– De lärde sig att smyga tyst med kroppskontroll, att släppa prestationskraven sinsemellan och att känna en trygghet i det. Vi talade om att man duger som man är, utan att behöva bevisa det. Genom förbättrad självkänsla kunde de kontrollera sin ilska och förhindra bråk – och de kände sig gladare.

Finns det någonting som tracking *inte* kan användas till, undrar jag nu?

– Kanske är jag lite överambitiös, erkänner Conny. För mig är det en livsstil och en profession. Men man kan leka med tracking också, framhåller han och ser inget hot i att tracking reduceras till en eventverksamhet för näringslivet.

Innan vi lämnar skogen, vänder han sig om en sista gång och konstaterar:

– Allt är som det ska.

En tracker ändrar inte på ordningen i naturen.

Han lever i den. ■

»JU MINDRE
MAN MÄRKS,
DESTO MER KAN
MAN BETRAKTA«